

Læseplan for faget geografi.

Undervisningen i geografi bygger på de kundskaber og færdigheder, som eleverne har med sig fra natur/teknik.

De centrale kundskabs- og færdighedsområder er

1: Globale mønstre

Arbejdet med de globale mønstre og arbejdet med at beskrive levevilkår i udvalgte regioner er centralt for undervisningen i geografi. Arbejdet med analysen af levevilkårene i regionerne danner baggrund for forståelsen af de globale mønstre. Der skal jævnligt indgå undervisningsforløb, hvor eleverne får indsigt i og perspektiveret arbejdet med emner og problemstillinger til større mønstre, kredsløb og sammenhænge. Det er vigtigt, at den viden, eleverne tilegner sig, ikke kun baserer sig på det konkrete emne, men indarbejdes, relateres og perspektiveres i forhold til overordnede faglige begreber, globale mønstre og sammenhænge. Kun herved kan eleverne få en oplevelse af faglige sammenhænge i et globalt perspektiv. Det er helt centralt, at eleverne oplever, at det, de lærer, kan bruges i andre sammenhænge.

De globale mønstre kan fx være

- Befolkningens og storbyers fordeling
- Varestrømme og handel
- Havstrømme, vindsystemer
- Klima- og plantebælter
- Fordelingen af bjerge, dybgrave, vulkaner og jordskælv.

2: Naturgrundlaget og dets udnyttelse

Faget beskæftiger sig også med vores naturgivne omgivelser og den hverdag, vi lever i. Undervisningen skal behandle vigtige emner og problemer for såvel samfund som menneske i både lokalt, regionalt og globalt perspektiv, så eleverne bedre kan lære om og forstå vor placering i en verden i forandring.

For at kunne forstå enkeltstående fænomener må processer i naturen have en fremtrædende plads. Sammenhænge mellem landskab, klima, jordbund og vand som grundlag for menneskers eksistensmuligheder og samspil mellem ressourcer, produktion og miljø er den centrale synsvinkel. Menneskets udnyttelse af naturgrundlaget indebærer imidlertid mange forskellige interessekonflikter, idet naturen som ressource og som livsgrundlag både har en politisk, økonomisk og økologisk dimension. Modsætninger mellem økonomisk udvikling og miljøhensyn skal tydeliggøres i forbindelse med undervisningen. Bæredygtighed bliver i denne sammenhæng et centralt begreb.

Undervisningen omhandler processer og mønstre i forhold til:

- Jordens overflade og undergrund.
- Atmosfæren. Hydrosfæren.

Undervisningens indhold skal være med til at sætte naturgrundlag, levevilkår og udnyttelse i sammenhæng. Kendskab til og indsigt i dette danner grundlag for forståelse af konsekvenserne af menneskets udnyttelse af naturgrundlaget.

Begrebet levevilkår er et centralt begreb, der til stadighed er under forandring. Vores levevilkår er et resultat af menneskets samspil med naturen og de menneskeskabte omgivelser.

Kultur og levevilkår

Kulturgeografien behandler samspillet mellem mennesker overalt på jorden. Mødet mellem mennesker og mellem forskellige værdier og traditioner spiller en stor rolle i kulturgeografien. Vi er alle et resultat af de mange påvirkninger, vi bliver udsat for fra fjern og nær. Arbejdet med kulturgeografi skal give eleverne en forståelse af de mange påvirkninger og deres betydning for elevernes egen dannelse.

Befolkningens udvikling, sammensætning og sociale relationer.
Samspillet mellem by og opland, mellem byer indbyrdes og de enkelte bebyggelses form og udvikling.
Erhverv og erhvervsudvikling.
Produktionsformer og deres lokalisering i forhold til ressourcer og markeder.
Værdier og kulturmøder.

Derudover omfatter kulturgeografien en række politiske og økonomiske relationer mellem lande og grupper af lande, herunder forholdet mellem fattige og rige lande.

Levevilkår er et centralt begreb i undervisningen. Undervisningen skal give eleverne mulighed for at forstå og beskrive andre folks levevilkår, og de skal ligeledes kunne se disse i sammenhæng med egne levevilkår. Livskvalitet er den ikke-materielle del af begrebet levevilkår. I bestræbelserne på at opnå en dybere forståelse af fremmede kulturer er det vigtigt, at dette behandles i undervisningen.

Begrebet levevilkår skal tydeliggøres for eleverne, og de skal vide, hvilke forhold der skal undersøges, når levevilkår for fremmede folk skal forklares og beskrives. Derfor skal der i arbejdet med en konkret region indgå de specielle faktorer, der har indflydelse på netop den regions levevilkår.

Undervisningen bør så vidt muligt inddrage elevernes egne erfaringer med henblik på en fagliggørelse af deres viden.

Det kan fx være:

Produktion i forskellige erhverv og arbejde, friluftsliv og ferie.
Oplevelser fra rejser rundt i såvel den nære som den fjerne omverden.
Supermarkedets udbud af importerede varer.
Tøjbutikkens tilbud af importerede modevarer.

Arbejds måder og tankegange

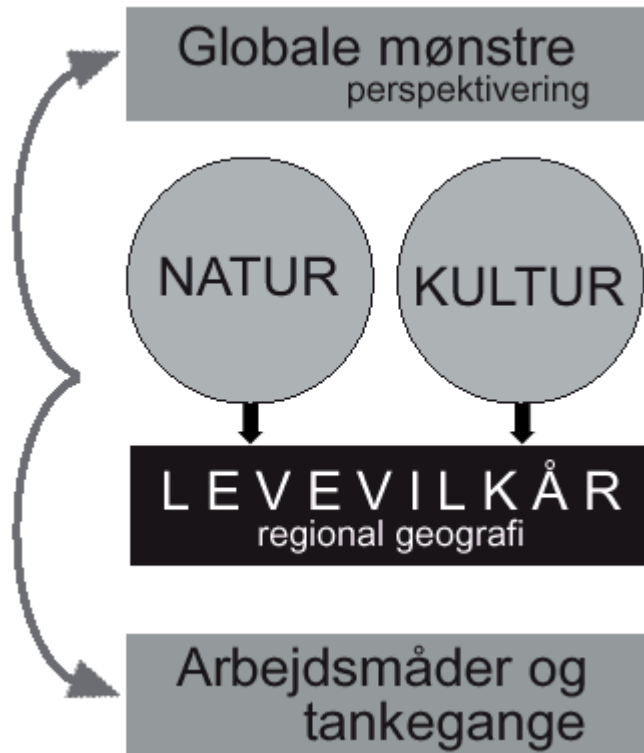
Geografi beskæftiger sig med den konkrete omverden, og bl.a. arbejdet uden for klasserummet giver mulighed for at anvende fagets redskaber og metoder i nære og overskuelige sammenhænge og engagere eleverne i arbejdet med at skabe struktur og sammenhæng i enkeltstående informationer og iagttagelser.

Undervisningen skal tilgodese fagets forskellige arbejds måder og tankegange, fx:

- Benytte geografiske kilder og hjælpemidler til analyse af globale mønstre, problemstillinger og regioner og samspillet mellem disse.
- Anvende arbejdsredskaber som globus, kort, fly- og satellitfotos samt elektroniske data.
- Anvende feltudstyr til undersøgelser, målinger og registreringer i natur- og kulturlandskabet.
- Benytte informationsteknologi til informationssøgning, undersøgelser, registrering, bearbejdning og fremlæggelse.
- Give mulighed for at sætte sprog og begreber på forskellige forhold i den nære og fjerne omverden, bl.a. gennem samtale om levevilkårene i verdens forskellige egne og gennem formidling af resultaterne af undersøgte problemstillinger.

Elevernes arbejde skal ikke blot foregå i klasselokalet, men også i skolens nærområde, på lokale virksomheder, naturskoler, på ekskursioner og lejrskole. Dette indebærer, at eleverne skal gøre erfaringer med en bred vifte af arbejdsformer, hvor der inddrages praktiske, undersøgende og eksperimenterende aktiviteter som supplement til arbejdet med boglige materialer.

Nedenstående figur forsøger at give et overordnet billede af sammenhængen mellem de fire centrale kundskabs- og færdighedsområder:

Fagets arbejds måder

En af fagets helt centrale arbejds måder er den umiddelbare iagttagelse og indsamling af data. Dette kunne være undersøgelse af de kræfter, der virker ved kysten, undersøgelse og registrering af arealanvendelsen i bymidten, vejrundersøgelser, eller indsamling af sten og jordprøver på marken eller ved stranden. Formålet med at inddrage de praktiske, undersøgende og eksperimenterende aktiviteter i undervisningen er, at eleverne skal opleve og gøre erfaringer med de materialer, fænomener og sammenhænge, de arbejder med.